

CD HEDENDAAGS

Jaargetijden
op z'n Amerikaans
Philip Glass

De Amerikaanse componist Philip Glass (Baltimore, 1937) werkt graag samen met andere kunstenaars, van popzangers en choreografen tot schrijvers en beeldende artiesten. Zijn veelzijdigheid blijkt ook uit zijn werk: zowel instrumentale composities als niet minder dan twintig opera's staan op zijn actief naast prachtige filmmuziek. Zijn werk is voortdurend in evolutie, al lijkt het erop dat hij thans groeit naar een klassieke schoonheid. Een mooi voorbeeld daarvan is zijn tweede vioolconcerto, dat vorig jaar in première ging en ongetwijfeld een klassieker wordt. Glass schreef het voor violist Robert McDuffie die het op de première-cd uitvoert samen met het LSO (London Symphonic Orchestra) onder de leiding van de dirigente Marin Alsop. Glass toont zich in dit werk een begaafd melodist en dat verwachtte wellicht niet iedereen. Wie dacht dat de muziek van Glass moeilijk speelbaar en lastig om te beluisteren is, zal de schoonheid van dit vioolconcerto beslist opvallen.

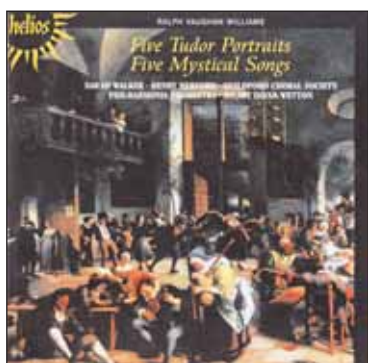
Het tweede vioolconcerto heet nu al 'de vier jaargetijden op z'n Amerikaans'. Glass zegt dat hij zich heeft laten inspireren door Vivaldi's beroemde werk. Er zijn vier bewegingen, elk met eigen kleur en aanvoelen. Letterlijke citaten uit Vivaldi's meesterwerk moet je er niet zoeken.

De bewegingen worden voorafgegaan door een solostuk voor de viool. De componist vindt overigens dat deze 'songs' als zelfstandige composities ook los van het concerto zouden kunnen functioneren.

Glass schijnt de merkwaardige gewoonte te hebben om de tweede beweging van zijn concerto's bijzonder te verzorgen. Dat is hier opnieuw het geval, zij het dat ook de drie andere 'jaargetijden' niet moeten onderdoen. De vierde beweging biedt zelfs memorabel, haast halsbrekend vuurwerk, vol verrassingen en tempowisselingen. De componist vertelt niet welke beweging staat voor lente, zomer, herfst of winter. Die interpretatieve vrijheid gunt hij de luisteraar, zeker nadat hij merkte dat violist McDuffie terzake niet dezelfde opvatting had als hijzelf. Het mysterie blijft dus intact. Solist en LSO vertolken dit nieuwe concerto meer dan voortreffelijk. *The American Four Seasons* worden ongetwijfeld een mijlpaal in het werk van Philip Glass en naar we hopen ook voor de moderne klassieke muziek. (JC)

Philip Glass, *Violin Concerto No. 2. The American Four Seasons*, door Robert McDuffie (viool) en de London Philharmonic Orchestra onder leiding van Marin Alsop, wereldpremière, Orange Mountain Music (distributie codex), OMM 0072, 22,30 euro.

CD KLASSIEK

Tudors herklankt
Ralph Vaughan Williams

De zestiende-eeuwse Britse dynastie van de Tudors is weer in de mode, met dank aan de gelijknamige televisieserie en films zoals *The Other Boleyn Girl*. De Tudors zetten hun tijd serieus op stelten en niet alleen op godsdienstig gebied. Intriges en blinde ambitie eisten hun tol.

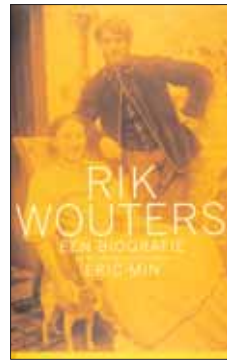
Iets van dat alles duikt op in de vijfdelige koorsuite *Five Tudor Portraits* die Ralph Vaughan Williams (1872-1958) schreef op basis van gedichten van ene John Skelton. De man kwam uit Norfolk en was een tijdlang zelfs leraar van Hendrik VIII. Het zijn pittige, aardse gedichten, bijwijlen zelfs rauw, waarvan het rijm ook helemaal niet is gladgestreken.

Het eerste gaat over de dronken vrouw Elinor Ruming, dan volgt het portret van 'Mooie Bess'. Dit spotlied op een overleden parochiekerk loopt uit op een parodie van het dodenofficie. Kortom, dit zijn portretten van een rederijker met een hoog Jeroen-Boschgehalte. Zelfs een tedere romance verandert in een wrede klucht: ene Jane Scroop draagt met haar vrienden het kleine kistje met een door de kat genekt musje erin, ten grave.

Het moet gezegd dat Vaughan Williams voor deze teksten in 1936 prachtige melodieën heeft bedacht en een nog knappere orkestratie. In contrast tot de grappen en grollen van de Tudorportretten vangt de cd eerst aan met vijf geestelijke liederen die de componist al in 1911 schreef. Hij was toen net terug uit Parijs, waar hij bij Ravel in de leer was gegaan. Die mystieke gedichten zijn van de hand van de zeventiende-eeuwse George Herbert. (JC)

Ralph Vaughan Williams, *Five Tudor Portraits. Five Mystical Songs*, door Sarah Walker (mezzosopraan) en Henry Herford (bariton) met de Guildford Choral Society en The Philharmonia Orchestra onder leiding van Hilary Davan Wetton, Hypérion (distributie Laval), Helios reeks, CDH55004, 7,40 euro.

BOEK BIOGRAFIE

Rik Wouters
Eric Min

Rik Wouters (1882-1916) was een van onze grote schilders en staat dit jaar opnieuw in de belangstelling dankzij een tentoonstelling in zijn geboortestad Mechelen. Kunstjournalist Eric Min, die al eerder tekende voor een boeiende biografie van schilder James Ensor, presenteert nu Wouters' levensverhaal.

Het moet gezegd: Wouters' bestaan leest als een roman. Hij leefde niet lang, stierf op z'n drieëndertigste in ellendige omstandigheden aan kanker van het aangezicht, maar liet een oeuvre na dat de toeschouwers nog altijd betovert.

De in Mechelen geboren Wouters was oorspronkelijk houtsnijder in het meubelatelier van zijn vader, maar schoolde zich om tot beeldhouwer en later tot schilder. Een belangrijk moment in zijn leven was zijn ontmoeting met de piepjonge Nel. Ze huwden in 1905 en Nel werd zijn model en muze. Op het merendeel van Wouters' werken prijkt dan ook zij. Eigenlijk is het oeuvre van deze schilder één liefdesverklaring. Het beeld *Het zotte geweld* in het Antwerpse Middelheim toont ons een dolle Nel. Op vele schilderijen kijkt ze de toeschouwer trots en zelfbewust aan, bij het raam of achter de strijkplank.

Elf jaar na hun burgerlijke huwelijk, op zijn sterfbed in Amsterdam, vraagt Rik de ongelovige Nel

om met hem kerkelijk te huwen. Nel was de vrouw van zijn leven en na zijn vroege dood zou zij zijn nalatenschap met strenge hand beheren.

Je zou het boek dus ook als een romantisch verhaal kunnen lezen, met tussendoor allerlei wetenswaardigheden over de kunstwereld in ons land in die tijd en vooral als het relaas van de artistieke ontwikkeling van een genie. Min schildert ook een portret van Nel (op basis van haar brieven en plakboeken) als een harde tante, die niet alleen haar zachtmoedige en dromerige man vooruit duwde, maar later ook zelf de eerste biografe van haar man werd. Mee-slepend. (EDS)

Eric Min, *Rik Wouters. Een biografie*, De Bezige Bij, Antwerpen, 2011, 479 blz., 34,95 euro, ISBN 978 90 85 421 740.

BOEK GESCHIEDENIS

De tuin van de rector
Mark Michiels

Waar in Leuven vind je de universiteit? Een vraag die niet zo makkelijk te beantwoorden is, als het lijkt. De K.U.Leuven bezit vele honderden gebouwen, overal

verspreid over de stad en ook in de Leuvense randgemeenten. Mark Michiels neemt ons in een nieuw boek mee op een virtuele tocht door die 'tuin van de rector' en laat ons kennismaken met de bekende en minder bekende locaties die de Leuvense universiteit rijk is.

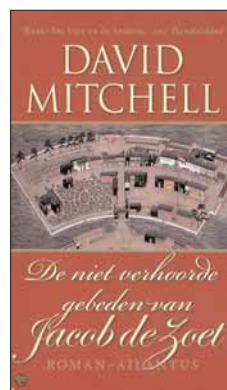
Hoe werkt de universiteit? En welke architectuurstromingen kunnen we ontwaren in de vele kapellen, colleges en paviljoenen? Het boek opent met een korte ontstaansgeschiedenis, waarbij we meegenomen worden naar de tijden van groei en bloei, maar ook de dieptepunten in de twintigste eeuw.

Het grootste deel van het boek bestaat vervolgens uit vier uitgeschreven wandelingen, die ons met verhalen en historische weetjes door het patrimonium van de Alma Mater gidsen. De gids is geïl-

lustreerd met bevallige foto's van Martine Soille en Chris Luyten. Zonder die foto's zou je bijna niet geloven dat de universiteit zoveel opmerkelijke gebouwen bezit. Het boek wordt voorts opgefrist met illustraties van Leo Fabri. U kan de vier trajecten wandelen of fietsen, maar met dit boek kan het ook makkelijk vanuit uw luie stoel. U zult net zo verbaasd zijn over zoveel bijzonderheden. (PV)

Mark Michiels, *De tuin van de rector. De K.U.Leuven à la carte*, Uitgeverij P., Leuven, 2011, 22 euro, 168 blz., ISBN 978 90 79433 87 2.

BOEK ROMAN

Een eerlijke Zeeuw
in Japan
David Mitchell

Dejima, de Nederlandse handelspost op een klein kunstmatig eiland in de haven van Nagasaki, is in 1799 de enige plek waar het gesloten Japan contact heeft met de buitenwereld. Jacob de Zoet, een jonge Zeeuwse klerk, komt er aan met de opdracht de boekhouding door te lichten en fraude op te sporen. Alles wat met het christendom te maken heeft, is verboden in Japan, maar in zijn scheepskist verbergt de Zoet zijn psalter, een familiestuk, in de hoop dat de Japanse inspecteurs en tolken het boek over het hoofd

zullen zien. Dat is het begin van *De niet verhoorde gebeden van Jacob de Zoet*, het recentste boek van de Britse auteur David Mitchell. Het is een historische roman waarin in detail wordt ingegaan op het dagelijkse leven, de wetenschap en de opvattingen aan het begin van de negentiende eeuw. Het is evenzeer een spannend boek én een verhaal over goed en kwaad.

Hoofdpersonage De Zoet is immers een door en door rechtschapen man, die tot zijn scha en schande ondervindt dat hij daarin op Dejima vrijwel alleen staat. Zelfs de overste die verondersteld wordt de bezem door Dejima te halen, blijkt vooral uit om zijn eigen gewin. De eerlijkheid van De Zoet loont dan ook aanvaankelijk niet, maar als lezer hoop en vermoed je uiteraard dat hij zich staande zal weten te houden. Ook het voornaamste Japanse personage, de vroedvrouw Orito Aibawaga, is een eigenzinnig toonbeeld van naastenliefde in een erg harde wereld.

Niet alleen de meesterlijk geconstrueerde verhaallijnen maken *De niet verhoorde gebeden* echter een genot om te lezen. Middenin dialogen en gedachtestromen van de personages voert Mitchell voortdurend kleine beschrijvende elementen in. De lezer krijgt zo

de terloopse gebaren en handelingen van gesprekspartners mee, achtergrondgeluiden en geuren, als het ware op het zelfde moment als wanneer hij het praten, redeneren en bidden van de personages in zich opneemt. De krochten van een Engels schip, het Japanse hof of de gangen van een afgelegen klooster — Mitchell brengt ze op die manier werkelijk tot leven, voel- en ruikbaar. (JVH)

David Mitchell, *De niet verhoorde gebeden van Jacob de Zoet*, Ailantus, Amsterdam, 2010, 621 blz., 17,50 euro, ISBN 978 90 895 3009 7.